

**Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії
2026-2027
10 клас**

1. Український соціолог і теоретик націєтворення Ольгерд Бочковський писав: *«Перетворення народів у новітню націю саме полягає у вирівнюванні внутрішньої розбудови цих суспільських витворів, в гармонійному об'єднанні їх складників через поширення масової культури, політичне зрівноправлення, господарське розкріпощення та суспільне визволення як найширших шарів, з яких складається народ - цей фундамент новітньої нації»*. Проаналізуйте процеси політичної, економічної, соціальної та культурної модерназації на українських землях упродовж «довгого ХІХ ст.», про які згадав О. Бочковський, та визначте, чи завершили українці формування новітньої нації на початку ХХ ст. (0-10 б.)

2. Заповніть пропуски в історичний довідці «Цей день в історії: 24 жовтня» (0-8 б.)

1273 р. – в Аахені був коронований 1)_____ – перший німецький король із династії Габсбургів. 2)_____ р. – підписання Вестфальського миру, що завершив 3)_____ війну. 4)_____ р. – третій поділ Речі Посполитої. Внаслідок цієї події українські землі 5)_____ відійшли до складу 6)_____. 1851 – після катувань в ув'язненні помер 7)_____, провідник української селянського руху на Буковині, ватажок повстань 1843-1844 і 1848-1849 рр., депутат 8)_____.

3. Розгляньте портрети європейських монархів, авторства німецького художника Франца Ксавера Вінтергальтера та дайте відповіді на запитання (0-12 б.)

Королева Вікторія

Імператор Наполеон III

Імператор Франц-Йосиф I

3.1. Визначте роки правління зображених монархів. (0-3 б.)

3.2. Вкажіть країни, якими правили зображені монархи. (0-3 б.)

3.3. Зазначте зміни в політичному устрої, що були впроваджені в цих країнах у період правління зображених монархів. (0-3 б.)

3.4. Наведіть приклади двох збройних конфліктів (війн), у яких брали участь відповідні держави за правління зображених монархів. (0-3 б.)

4. Проаналізуйте наведені нижче уривки із програмних документів українських політичних організацій часів Першої світової війни. До кожного із них вкажіть назву організації – творця

документу, рік заснування та лідерів. Беручи до уваги зазначені уривки, визначте та коротко опишіть з якими дилемами зіткнувся українських рух у Російській та Австро-Угорській імперіях на початку Великої війни? (0-14 б.)

А) «Побіда австро-угорської монархії буде нашою перемогою. І чим більше буде поразка Росії, тим швидше виб'є година визволення України».

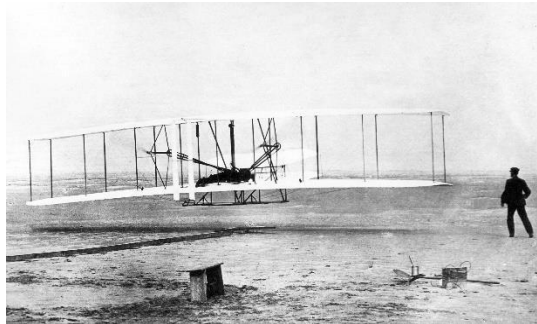
Б) «Формою правління самостійної української держави має бути конституційна монархія, з демократичним внутрішнім устроєм політичним, однопалатною системою законодавства, горожанськими, мовними і релігійними свободами для всіх національностей і віросповідань, з самостійною українською церквою».

В) «Ми ... з найперших днів світової війни стали щодо неї на свою власну стежку... Цю війну ми визнали чужою для себе справою, шкідливою українському та й усім іншим народам ... Поставившись цілком негативно до війни, ми зайняли нейтральну позицію щодо сторін у боротьбі...».

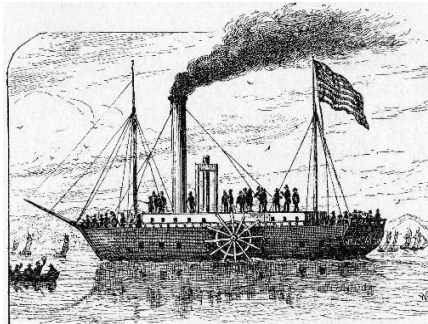
5. Виберіть термін, зайвий для даного логічного ряду. Свою відповідь обґрунтуйте (0– 10 б.).

- 1) Роксолани, черкеси, язиги, аорси, сіраки. (0-2 б.)
- 2) Херсонес, Неаполь Скіфський, Ітиль, Сарай-Бату, Бахчисарай. (0-2 б.)
- 3) Альта, Калка, Сині води, Ворскла, Орша. (0-2 б.)
- 4) Батий, Бурундай, Ногай, Тугай-бей, Тохтамиш. (0-2 б.)
- 5) Гераї, ясир, мурза, чамбул, паша. (0-2 б.)

6. Розгляньте зображені транспортні засоби і виконайте наступні завдання.

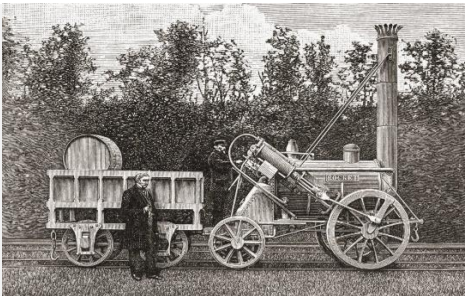
А

Б

В

Г

6.1. Розташуйте зображені транспортні засоби у хронологічній послідовності за часом створення. (0-1 б.)

6.2. Поміркуйте, яким чином новації у транспорті змінили військово-політичне, економічне і соціальне життя у «довгому ХІХ столітті»? (0-6 б.)

7. Цьогоріч ми відзначаємо 160-річчя Михайла Грушевського. Виберіть та вкажіть чотири події із наведеного переліку, сучасником яких був цей видатний історик і політик. (0-4 б.)

1. Проголошення створення об'єднаного Італійського королівства
2. Вихід першої україномовної газети

3. Проголошення Третньої республіки у Франції
4. Обрання А. Шептицького митрополитом ГКЦ
5. Скасування кріпацтва у Російській імперії
6. Горлицький прорив
7. Відкриття пам'ятника І. Котляревському в Полтаві

8. Підберіть до кожної з п'яти поданих тем по три терміни із наведеного нижче переліку (0-15 б.):

I. Колонізація Північної Америки,

IV. Громадянська війна

II. Війна за незалежність США,

V. Американсько-індіанські війни

III. Рабство

1. Гомстед-акт, 2. аболіціонізм, 3. конкістадори, 4. Біль про права, 5. Ку-клус-клан, 6. фронтір,
7. Сидячий Бик, 8. Бостонське чаювання, 9. пілігрими, 10. битва під Геттісбергом,
11. Конфедерація, 12. Ліберія, 13. Закон про гербовий збір, 14. пуритани, 15. резервація.

9. Розгляньте мапу українських земель напередодні Першої світової війни на дайте відповіді на запитання. (0-12 б.)

9.1. Вкажіть офіційні назви адміністративних одиниць, у складі яких розташовувалися Східна Галичина та Північна Буковина напередодні Першої світової війни? (0-2 б.)

9.2. Вкажіть губернії, на які поділялися українські землі у межах Російської імперії станом на 1910 р. (0-9 б.)

9.3. Вкажіть назву генерал-губернаторства, що існувало на українських землях станом на 1913 р. (0-1 б.)

10. Українська історія напрочуд багата на постаті меценатів. Поєднайте перелічених нижче меценатів із пам'ятками, що були споруджені за їхній кошт. (0-8 б.)

1. Володимир Великий; 2. Ярослав Мудрий; 3. Святополк Ізяславович; 4. Костянтин Корнякт; 5. Василь Костянтин Острозький; 6. Богдан Хмельницький;
7. Іван Мазепа; 8. Кирило Розумовський.

- А) Львівська Успенська церква; Б) Михайлівський Золотоверхий собор;
 В) Софія Київська; Г) Десятинна церква; Д) Іллінська церква у Суботіві;
 Е) Дерманський монастир; Ж) Воскресенська церква у Батурині;
 З) церква Всіх Святих Києво-Печерської лаври.